

5.Često postavljana pitanja

5.1.Zašto blokirate fakultet, a ne idete Ministarstvu?

• fakultet je javna ustanova; smatramo legitimnim koristiti ga kao sredstvo i mjesto artikulacije javnoga interesa;

• fakultet kao simbolički kapital ima važan značaj kao povijesno povlašteno mjesto artikulacije kritičke misli (i u svijetu i u domaćem kontekstu);

• mislimo da ustanove društveno-humanističkog tipa svoju društvenu funkciju i odgovornost prema društvu ispunjavaju tek kada ustaju kritički protiv procesa koje smatramo socijalno destruktivnima; komercijalizaciju smatramo jednim od tih procesa;

• autonomija Sveučilišta predstavlja stratešku rezervu za artikulaciju pozicija za koje unutar medijskog i institucionalnog prostora drugdje nema mjesta.

5.2.Zašto ne samo prosvjed?

• zasićenje javnosti formom prosvjeda;

• prelako se apsorbira medijski kao jednokratni spektakl bez konzekvenci;

• jednokratnost same forme protesta dovodi nas u poziciju ovisnosti o parafrazama medija;

6.Izravna ili direktna demokracija

To je metoda odlučivanja po kojoj svi kojih se odluka tiče sudjeluju u njenom donošenju. Direktna demokracija razlikuje se od zastupničke demokracije po tome što je ova druga zapravo metoda izabiranja onoga tko će odlučiti, a ne metoda donošenja odluke. Na razini države, npr., zastupnička demokracija znači da se u izbornim jedinicama biraju liste potencijalnih saborskih zastupnika, a izabrani dobiju mandat od 4 godine da provode svoj program, ili da ga ne provode, da ga promijene, zaborave. Koliko god da zastupnici zabrljaju, koliko god da iznevjere povjerenje birača, najveća kazna koju im birači mogu odrediti je da ih nakon četiri godine opet ne biraju. Zastupnička demokracija je prebacivanje odgovornosti na drugoga, u zamjenu, valjda, za slobodu da se bavimo nečim drugim. No, osobina je zrelog čovjeka da između slobode i odgovornosti stavlja znak jednakosti. Svako zlo u ljudskom društvu može se pripisati nesrazmjeru između djelovanja i odgovornosti – radnici ne odlučuju što će proizvoditi, vojnici ne odlučuju protiv koga će se boriti, učenici i studenti ne odlučuju što će učiti, znanstvenici što će istraživati, vjernici u što će vjerovati, pa čak ni potrošači što će kupovati i konzumirati.

Zastupnička demokracija njeguje nezainteresiranost masa, pothranjuje apatiju, održava odnos vladajući-vladani, te radi štete koje mogu biti zaustavljene tek onda kada oni koji su odgovornost predali korumpiranim zastupnicima ponovno uzmu odgovornost u svoje ruke. Ali budući da je zastupnička demokracija uzgojila kulturu nezrelosti, infantilnosti, i od teoretski suverena naroda učinila mase proizvođačih i trošećih podanika, preuzimanje odgovornosti u ruke nas, ljudi, suverena, tako rijetko vidamo, a i kada vidamo, događa se sporadično i lokalizirano, uz velike napore i žrtve aktivista (koji svetački na sebe preuzimaju tude odgovornosti i „ispravljaju krive Drine“). Ta ista kultura nezrelosti, zasijana zastupanjem, se onda koristi kao argument u korist zastupanja, a kao kontrargument za prijedloge direktno demokratskog, nehijerarhijskog organiziranja. Pa zar nije potpuno jasno da se nitko ne rada zreo, nego da se do zrelosti dolazi kušanjem slobode i učenjem preuzi-

• smisao je tribina i stvaranje prostora za artikulaciju vlastitih pozicija bez pada u klišeje medijske reprezentacije, npr. stereotip o "naivnom pobunjenom studentu" čije "mutne stavove" tek treba prevesti u tobože suvisle parametre politički realnog;

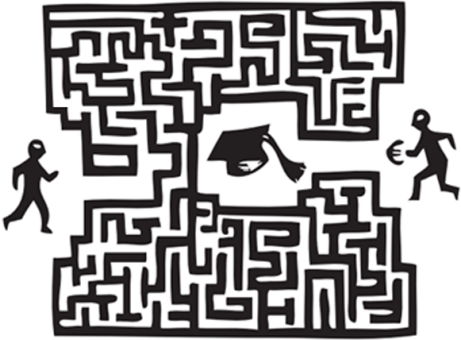
• koristeći tribine kao platforme pokazujemo da smo sposobni do kraja i vrlo jasno artikulirati vlastite političke zahtjeve koji nisu svodivi na patronizirajuću logiku medijskih šablona proizvodnje jednokratnih spektakala i skandala;

• strategijski prosvjed stavlja u poziciju podređenosti i čekanja reakcije adresata uz mogućnost beskonačnog odgađanja ili potpunog izostanka odgovora.

5.3.Zašto plenumi?

• u situaciji gdje formalni reprezentacijski mehanizmi i studentski predstavnici nemaju realne moći osjetno utjecati na pitanja koja se tiču direktno njihovog statusa i budućnosti, potrebno je tražiti širu bazu i drugačije načine artikulacije zahtjeva;

• jedina mogućnost demokratske autolegitimacije koja nam preostaje nakon što se nadide institucionalni okvir formalnih studentskih predstavništava jest kroz plenum, tj. direktnu demokraciju.

No, kako u kulturi nezrelosti prijeći na direktnu demokraciju? Osnovna stvar je da sami aktivisti razviju svijest o svojoj ulozi, te da za svoj cilj postave nalaženje trajnog rješenja, a ne gašenje požara. A trajno rješenje – održiv ustroj – je uvijek ono koje izjednačava opseg odgovornosti s opsegom djelovanja; što će reći – nek odlučuju oni kojih se tiče; što će reći da bi aktivisti, za koju god stvar da se zalagali – od zaštite okoliša, radničkih prava, zaustavljanja devastacije grada, do zaustavljanja komercijalizacije obrazovanja – trebali biti aktivisti za izravnu demokraciju! Ne smije se podleći prosuđivanju po kojem se nešto mijenja jedino s pozicija vlasti, odnosno jedino kroz regule sustava, kandidiranjem na izborima. To prosuđivanje ne uzima u obzir istinu da je struktura uvijek jača od pojedinca, i da će svi njegovi plemeniti motivi biti prije ili kasnije iskompromitirani do neprepoznatljivosti.

Direktna demokracija uključuje sve one kojih se odluka tiče da odluku donesu izravno, raspravom nakon koje slijedi konsenzus ili glasanje, a donošenje odluke na širim federalnim razinama odvija se uz pomoć delegata pod imperativnim mandatom, što znači da delegati nemaju moć samostalnog donošenja odluka, već samo prenošenja odluka iz baze na višu federalnu razinu. Delegati mogu biti opozvani u svako doba, te se biraju na kratko vrijeme. Na isti način delegiraju se i ljudi za određene zadatke.

Što to znači u studentskom organiziranju? Fakulteti bi, primjerice, mogli biti organizirani tako da jedino legitimno tijelo studentskog odlučivanja postane skupština svih studenata tog fakulteta. Skupština bi se sastajala barem jednom mjesečno, ili po potrebi više puta, a činili bi je svi studenti fakulteta. Na njoj bi se raspravljalo i odlučivalo o najbitnijim pitanjima vezanim za studente. Skupština bi direktno izabirala delegate za Fakultetsko vijeće i pregovore s upravom bilo kakve vrste, te bi sazivala (i izabirala koordinate) različite radne skupine, a sve osobe izabrane na neku funkciju bi se stalno izmjenjivale, imajući time moćnu pregovaračku poziciju jer predstavljaju sve studente i nemaju nikakvu osobnu ovlast pristajanja na nagodbe i sl. To je jedna od bitnih razlika između studentskih parlamentara i direktno demokratskih delegata. Delegat kojeg na pregovore pošalje direktno demokratska skupština ne može popustiti, ne može biti kupljen, ne može biti polaskan, impresioniran, zastrašen, ukratko – ne mogu se iskoristiti njegove pojedinačeve ljudske slabosti, on je puki glasnik. Na svaki prijedlog kompromisa on se mora vratiti bazi i prenijeti što je druga strana (pročelnik odsjeka, dekan, ministar...)

5.4.Zašto kolektivni istupi?

• kolektivni istupi formom su primjereniji artikulaciji kolektivnih zahtjeva;

• želimo spriječiti personalizaciju i "profesionalizaciju";

• ova akcija nije svodiva na situaciju u kojoj važi podjela na figuru vode i inertnu studentsku masu;

• kolektivne interese je moguće artikulirati bez takvoga unutaršnjeg cijepanja i prešutnog sužavanja mogućnosti demokratske participacije u koje potencijalno vodi sama forma reprezentacijskog modela (tj. fiksni profesionalizirani predstavnici kolektivnih interesa);

• u širem društvenom smislu držimo da je važno vratiti dostojanstvo samoj ideji kolektivnih interesa i socijalne solidarnosti, nasuprot agresivnoj reprezentacijsko-medijskoj kulturi kulta individualizma i logike razgradnje i delegitimacije svega što nadilazi kalkulacije izoliranog egoističnog pojedinca > upravo to smatramo ideološki problematičnim modelom reprezentacije društvenih procesa s dalekosežnim političkim posljedicama, među koje spada upravo ukidanje socijalnih prava i institucija socijalne solidarnosti;

• aspekti delegitimacijske kampanje protiv institucija čuvanja kolektivnih socijalnih interesa su napadi na sindikate, socijalne institucije, zdravstvenu zaštitu itd. preko njihovog etiketiranja kao "socijalizma", što je riječ koja je u medijskom prostoru istovjetna potpunoj diskvalifikaciji. Alternativa koja se zauzvrat nudi socijalni je darvinizam u kojemu individualna konzumacija i šoping centri tobože imaju kompenzirati ukidanje institucija socijalne zaštite i kolektivne solidarnosti.

5.5.Tko vam daje pravo da onemogućujete druge studente, koji nisu uz vas, u redovnom pohađanju nastave?

• upravo zato postoje plenumi – oni su forma koja omogućuje demokratsku participaciju svih zainteresiranih studenata. Odluke plenuma smatramo obvezujućima.

predložila, da bi se taj prijedlog razmotrio. Delegat tako ne mora biti nikakav političar, mudrac ili lukavac, nikakav „prvak“, karizmatik ili voda.

Za kraj još pokoja riječ o zakonskoj regulativi, poput zakona o Studentskom Zboru ili pravilnika pojedinih fakulteta, koja ne bi priznavala ovakva, direktno demokratska, tijela. Pa, za početak, studentski parlamentarci, Zboraši, odlučivali bi u skladu s odlukama donesenim direktno-demokratski, tako da ne rade suprotno od jasno izraženog studentskog mišljenja. Pored jedne paralelne direktno-demokratske strukture odlučivanja jedan Bezjak – bivši predsjednik Hrvatskog studentskog zbora koji je odgovoran za ogromne pronevjere novca – ne bi bio moguć. Studentski parlamentarizam, odnosno Studentski zbor, čiji su članovi ustvari svi studenti, postao bi kao takav kržljava farsa i kroz određeno vrijeme bio sasvim rasformiran i zamijenjen institucionaliziranom, statutom i pravilnicima uređenom, izravnom studentskom demokracijom.

Izvor: Skripta (bilten slobodnog ffzg) br.1 [modificirano]

7.Nikad robom

Znanje, kažu, to je roba, I uvijek je tako bilo, Možeš prodat reznja oba: Dvije marke – mozga kilo.

Pošto kupiš – poto prodaš, Na intelekt platiš taksu, S istom cijenom mozga hodaš Po marketu i po faksu.

Taj kome je znanje roba, Kom je kuna mjera uma, Nek tu pamet prodat proba Od „Keruma“ do „Konzuma“.

Ti tu priču nećeš kupit, Pamet ne mjeriš na kile, Tebi nitko neće tupit Da je studij poput „Bille“.

Šareni artikali nisi, Trgovište nije škola, Cijena na tebi ne visi – Nisi student shopping-malla!

Predrag Lucić

• ne raspoložemo institucionalnim aparatom ili mehanizmima da na drugačiji način ustanovimo stavove i mišljenja većine: plenum je jedini mehanizam autolegitimacije koji nam stoji na raspolaganju.

5.6.Nisu li vaše metode na rubu nasilja? Nije li preuzimanje fakulteta nasilan čin?

• držimo da je u odnosu na našu akciju socijalno nasilje koje se sprovodi ograničavanjem mogućnosti pristupa obrazovanju neusporedivo društveno destruktivniji oblik nasilja u ovoj priči;

• komercijalizacija nije vrijednosno neutralan proces nego mijenjanje same društvene svrhe obrazovnih institucija; potčiniti obrazovanje kriteriju profita (i u kamufliranoj, efemiziranoj varijanti "ekonomske efikasnosti") znači prešutno ukinuti njegovu primarnu funkciju; makar birokratski artikularan, to ostaje čin socijalnog nasilja;

• uvođenje financijskog praga direktno onemogućuje velik broj ljudi u realizaciji prava na obrazovanje, pa de facto znači njegovo ukidanje. Novac je oblik društvene moći i socijalna sila – uvesti ga kao kriterij selekcije znači koristiti mehanizme društvene prisile u svrhu društvenog isključivanja i onemogućavanja realizacije važnog prava.

8.Samo 500 kreveta u studentskim domovima

Splitski Studentski centar raspisao je natječaj za raspodjelu mjesta u studentskim domovima za sljedeću akademsku godinu, ali je uz to objavio i jednu lošu vijest. Naime, Studentski centar ove godine studentima nudi manje smještajnih kapaciteta, i to za 127 mjesta, koliko ima stari studentski dom "Spinut". Razlog manjem kapacitetu je prodaja toga studentskog doma, a novac od prodaje trebao bi biti iskorišten za financiranje nastavka izgradnje novog studentskog doma u Sveučilišnom kampusu na Višeskoj.

Za oko 700 raspoloživih kreveta, koliko se nudi u tri splitska studentska doma u Spinutu, svake se godine natječe oko dvije tisuće studenata. Šezdesetak kreveta unaprijed je rezervirano za gostujuće profesore, što znači da će se studenti ove godine boriti za samo petstotinjak kreveta.

Većina studenata nezadovoljna je time što se na natječaj javlja velik broj kandidata koji ostvaruju pravo na izravan upis (djeca poginulih hrvatskih branitelja, studenti s državnim stipendijama i visokim prosjekom te studenti s invaliditetom), tako da mjesta za ostale gotovo i nema.

Studenti mjesto u domu mjesečno plaćaju od 145 do 235 kuna, ovisno o domu, dok cijene mjesečnog najma stanova svake godine sve više rastu. Naime, garsonijere koje se nalaze u blizini fakulteta se iznajmljuju za 250 eura, jednosobni stanovi od 250 do 300 eura, dok će studenti za dvosoban stan morati izdvojiti od 350 do 400 eura, i to bez uključenih režija.

Nevjerojatno je to što se događa. U našem gradu studira oko 24 tisuće studenata, od kojih veliki broj nije iz Splita. Čini se da tonemo kao zemlja znanja i sve manje brinemo o studentskom standardu. Uz skupe stanarine i visoke školarine, ovo je samo još jedan udarac na studente

– Petar Bogdan, predsjednik Udruge "Studenti za studente"

24.000 studenata
2000 prijava na 500 kreveta za mjesto u domu
200 kn – prosječna cijena smještaja u domu
250-300 eura – prosječna cijena najma stana

} grad znanja
IZVOR: SD